

Medewerker uitgelicht

Een ambacht verdwijnt

Na ruim 25 dienstjaren heeft smid, vuurwerker en later loodgieter/transportmedewerker Sjaak Tromp het museum verlaten. Hij kwam echter graag nog een keer terug om zijn arbeidzame jaren in met name het buitenmuseum te belichten.

Zo'n vier jaar voor de opening van het buitenmuseum reageerde Sjaak op een advertentie van het museum. Er werd een smid gevraagd en het leek 'm wel wat om weer terug naar z'n 'roots' te gaan. Als 14-jarige jongen kwam hij van de ambachtsschool en ging hij aan de slag in de smederij van zijn oom. Daar deed hij ervaring op totdat hij werd opgeroepen voor de dienstplicht. Toen zijn oom overleed, kwam hij vroegd uit dienst om de smederij over te nemen. Rond zijn dertigste hield Sjaak het ambacht echter voorlopig voor gezien en legde hij zich gedurende acht jaar toe op het werken bij een carrosseriebedrijf. Maar het bloed kroop waar het niet gaan kon en Sjaak kwam in de jaren zeventig bij het museum om de overleden smid Langedijk te vervangen.

Onder leiding van directeur Udo Vroom en aannemer Jo Dagermond bezette Sjaak de eerste formatieplaats van het Zuiderzeemuseum. Samen met Koos Brakeboer en anderen vormde hij de technische dienst. Het museum haalde hiermee veel knowhow in huis.

Als smid smeedde Sjaak onder andere muurankers en gehengen (een soort scharnier). "Het smeden van een geheng duurt zeker een hele dag, Je begint met een plat stuk ijzer, taps en uit te smeden. Dan de 'knoop', dat is het draaipunt, eraan maken en vervolgens 'wangetjes' en het 'staartstuk' uitsmeden. Dan heb je na een hele dag slaan een heus geheng", zegt Sjaak. Bijna alle gehengen die je in het buitenmuseum tegenkomt, zijn van zijn hand. Op de staldeuren van Boerderij Baard vindt men zelfs extreem grote. Tegenwoordig dient het gemak de mens en dus ook de smid en kunnen scharnieren kant-en-klaar gekocht worden. Dan is het enkel nog een kwestie van wat versmeden voor het zicht en dat is maar goed ook, aldus Sjaak. "Een hele dag slaan is zwaar werk. Als je het niet regelmatig doet, kan dat funest voor je arm zijn." Een ankertje smeden voor het publiek gebeurt nog wel. Dat doen de publieksmedewerkers. Sjaak heeft nooit voor het publiek gewerkt.

Aangezien er na de opbouw van het buitenmuseum minder smidswerk was, ging Sjaak het loodgieterswerk erbij doen. Later nam hij, op verzoek van de toenmalige chef Simon de Boer, ook het transport voor zijn rekening en kreeg zo de drievoudige func-

tie van smid, loodgieter en transportmedewerker. Als transporteur reed hij samen met Koos Brakeboer het hele land door om de wisselende tentoonstellingen van materialen en collectie te voorzien. Zo gingen ze ooit naar Venlo om voor de VOC-tentoonstelling op de Peperzolder een opgezette kat op te halen. "Je kunt je voorstellen dat menig automobilist vreemd opkeek van een kat op het dashboard. De kat is werkelijk levensecht en zorgt er op de Peperzolder nog steeds voor dat muizen en ratten wegblijven", lacht Sjaak.

Op onze vraag of hij ooit naar het buitenland reisde voor het museum, antwoordt Sjaak dat hij in de tijd van Greet Duijn op weg werd gestuurd om met Koos Brakeboer bij een antiquair in Parijs een Enkhuizer familieportret op te halen. Om 4.00 uur 's ochtends gingen zij in een luxe gehuurde Citroën XSara op weg naar de Franse hoofdstad om daar rond het middaguur aan te komen. Het vinden van een hotelletje, een parkeerplek en de antiquair verliep op rolletjes. Parijs weer uit komen bleek echter niet zo gemakkelijk. Pas na drie keer de Périphérique rond te zijn geweest, hadden Koos en hij de juiste afslag te pakken. De plaatsing van de borden bleek op de rondweg in Parijs toch iets anders te zijn dan hier in Nederland.

De laatste grote klus in het museum is Wonderwaterland geweest. Om deze presentatie zo interactief mogelijk te maken, met bijvoorbeeld trillingen en rook, zijn er pijpen onder de stoelen geplaatst, is de laatste rij voorzien van kokerprofielen en hangt het doek aan een gigantisch

frame. Het werk bij het museum is volgens eigen zeggen "niet speciaal bijzonder of leuk, maar wel altijd afwisselend". Nee, hij heeft er geen apart gevoel over dat hij sommige dingen als een van de weinige smeden in Nederland deed. De teamspirit stond bij Sjaak voorop. Vorig jaar bouwde hij met de collega's van BOC nog het 'Waterlands Huisje' op de Floriade. "Het was slecht weer, er was geen keet voor de schaft en we moesten 100 meter door de bagger om bij de bouwplek te komen. Toch volbrachten we de bouw in twee weken tijd. Ikzelf heb naast hand- en spandiensten in mijn functie als smid de hengen en goten voor het pandje gemaakt." Op onze vraag wat het werken bij een museum anders maakt dan bij een aannemer, antwoordt Sjaak: "Zelf heb ik nooit voor een aannemer gewerkt, maar kwaliteit gaat hier veelal boven kwantiteit en dat is bij aannemers natuurlijk wel anders."

Eén van de interessantste projecten is - na enig graafwerk in het geheugen - toch wel het groot onderhoud aan de wasserij geweest, ongeveer zes jaar geleden. De ijzeren wasmachine was lek en aan het einde van het seizoen liet Sjaak bij de wasserij een plaat walsen. Deze plaat was het beginpunt.

Van niets bouwde hij met de hulp van Piet Noordermeer een 'nieuwe' wasmachine. Ook de kacheltjes op Urk weet hij zich nog goed te herinneren. Wat hij echter het meest zal missen, is het praatje met de collega's. "En het jennen natuurlijk. Nu moeten de bewoners en de beheerder van de camping in Loosdrecht er maar aan geloven!"

Wilt u graag afscheid nemen van Sjaak Tromp? Dat kan donderdag 2 oktober van 15.30 uur tot omstreeks 17.30 uur in het Peperhuis.

